

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน
ในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
Parent's behavior in caring for preschool children's health
in Hua-Tung Sub-District, Long District, Phrae Province

พัฒนา กาโต้ง (Patthana Katong)¹

พิชญ อภิสมาจารย์โยธิน (Phitsanu Aphisamacharayothin)²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ 2) เพื่อศึกษาความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลและความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

¹นิสิตคณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร E-mail: patthanator295@gmail.com

²อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยนเรศวร E-mail: phitsanua@nu.ac.th

¹Student of Faculty of Social Science, Naresuan University

²Assistant Professor of Sociology and Anthropology Department, Faculty of Social Science, Naresuan University

(Received : June 19, 2017; Revised : September 25, 2017; Accepted : September 26, 2017)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติไคสแควร์ และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.29 โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 17.26 (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) มีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองกับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ : พฤติกรรมสุขภาพ, ความรู้, สุขภาพ, ผู้ปกครอง, เด็กก่อนวัยเรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study parent's behavior in caring for preschool children's health in Hua-Tung Sub-District, Long District, Phrae Province. 2) to study parent's knowledge to preschool children's health promotion in Hua-Tung Sub-district, Long District, Phrae Province. 3) to study the relationship between personal information and parent's knowledge to preschool children's health promotion with parent's behavior in caring for preschool children's health in Hua-Tung Sub-district, Long District, Phrae Province. The sample used in this research study is the parents of preschool-children in Hua-Tung Sub-district, Long District, Phrae Province total number of 105 people. The data collection instrument was a questionnaire. The statistics used for analysis were Frequency, Percentage, mean, standard deviation, Chi-Square and Pearson Product - Moment Correlation Coefficient. The research result founded that parents have the knowledge to health promotion preschool-children level, most by 86.29%, average score 17.26 (score out of 20 points). parents have the behavior in health care, preschool-children of both sides by level 5 has an average equal to 3.94 and parent's knowledge to

preschool children's health promotion with parent's behavior in caring for preschool children's health are not relationship.

Keywords : Health behavior, Knowledge, Health, Parent, Preschool children

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันมนุษย์ทุกช่วงวัยล้วนมีความสำคัญของแต่ละช่วงวัยที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในวัยเด็กก่อนวัยเรียนตั้งแต่อายุ 3-6 ปี (วสันต์ บุพศิริ, 2558) จัดได้ว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญอีกช่วงวัยหนึ่ง ซึ่งในอนาคตเด็กจะเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจ ลักษณะเด็กในวัยนี้จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีได้มีความเด่นชัดในเรื่องของร่างกายเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงการพัฒนาการด้านอารมณ์ และสติปัญญาที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งในความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ มักมีผลกระทบที่สำคัญตามมาในเรื่องของสุขภาพ (คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554) โดยบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีสุขภาพที่ดีได้ คือผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดู หรือผู้ปกครองของเด็กเอง โดยจะอาศัยทั้งความรู้ของผู้ปกครองที่จะคอยส่งเสริมให้เด็กสามารถดูแลสุขภาพให้ได้ดี และพฤติกรรมที่ปฏิบัติเพื่อดูแลเด็กในวัยนี้ให้มีสุขภาพที่ดี และมีพัฒนาการที่ดีสมวัย สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไปได้ (จันทิรา สิทธิโชค และนวลศรี วิจารณ์, 2542)

องค์การอนามัยโลกประเมินว่าเด็กก่อนวัยเรียนกว่า 200 ล้านคนทั่วโลกไม่สามารถมีพัฒนาการได้อย่างเต็มสมรรถภาพ อันเนื่องมาจากเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างถูกต้องเหมาะสมในเรื่องของการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมจากผู้ปกครอง (ปัญญาพัฒน์ จันทร์สว่าง, 2556) โดยในประเทศไทยมีเด็กก่อนวัยเรียนกว่า 4,450,000 คน (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559) ซึ่งมักพบปัญหาการขาดสารอาหารเป็นส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากการเลี้ยงดูที่ไม่เอาใจใส่เรื่องการกินอาหารหรือไม่มีความรู้ทางโภชนาการดีพอ (ธัญญลักษณ์ ใจบาน, 2556) เด็กในวัยนี้จึงควรได้รับการดูแลเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง ทั้งการอบรมบ่มเพาะความรู้และสุขภาพอนามัยที่ถือว่ามีส่วนต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ผู้ปกครองจึงมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพเด็กให้มีสุขภาพที่ดีโดยผู้ปกครองนั้นมีส่วนที่จะช่วยอบรมให้ความรู้ และมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่เหมาะสมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน (มานะ อะมะมุล, 2552) ดังนั้นพฤติกรรมดูแลสุขภาพ

สุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน จึงเป็นเรื่องของผู้ที่มีสิทธิ์เป็นผู้ปกครองของเด็กทำการปลูกฝังลักษณะนิสัยให้เด็ก โดยผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพ 5 ด้าน คือ ด้านอาหาร ด้านอารมณ์และการพักผ่อน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านโรคภัย และด้านการออกกำลังกาย ซึ่งผู้ปกครองอาจปฏิบัติด้วยการวางแผนในการปฏิบัติตนให้กับตัวเด็ก การซักจูง และการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ดีในการดูแลสุขภาพเด็กของผู้ปกครองนั่นเอง (พิษณุ อภิสมภารโยธิน, 2549, น. 32)

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนจึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ปกครอง ซึ่งในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นตำบลที่มีเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 105 คน (คณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวทุ่ง, 2559) เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพของเด็กเหล่านี้ เนื่องจากในพื้นที่ตำบลหัวทุ่ง อยู่ในเขตชนบท มีพื้นที่หลายหมู่บ้านอยู่ติดกับป่าเขา ซึ่งในฤดูแล้งมักเกิดไฟป่าและทำให้เกิดฝุ่นควัน ในบางครอบครัวมีฐานะยากจน จึงทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสาธารณสุขโรคที่เหมาะสมในการส่งเสริมสุขภาพเด็กให้ดี และรวมไปถึงไม่มีเงินค่ารักษาพยาบาลเมื่อเด็กเจ็บป่วยจึงทำให้เด็กประสบปัญหาสุขภาพ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเด็กหลายอย่าง ที่มักจะเกิดขึ้นจากผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ดีพอ หรือการขาดความรู้ในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กที่ดี และเมื่อผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและจัดทำรูปแบบการวิจัยเพื่อสำรวจพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ และปรับปรุงการให้ความรู้ที่เหมาะสมในด้านการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลและความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนโดยคิดตามจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 105 คน (คณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวทุ่ง, 2559)

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ปกครอง คือ

1. เรียงลำดับการเก็บข้อมูลตามสถานะของผู้ปกครองอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

- 1.1 พ่อ หรือแม่
- 1.2 ปู่, ย่า, ตา หรือยาย
- 1.3 ลุง, ป้า, น้า หรืออา
- 1.4 ญาติพี่น้องที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง

2. มีความยินยอมที่จะให้ข้อมูลแก่ทางผู้วิจัย

เกณฑ์การคัดออก คือ

1. ไม่เป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

2. ไม่มีความรู้ภาษาไทยในระดับอ่านออก เขียนได้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรต้น คือ ข้อมูลของผู้ปกครองและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในความดูแล ลักษณะที่อยู่อาศัย และความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อศึกษาตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในครอบครัว สถานภาพความเกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน ลักษณะที่อยู่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 9 คำถาม

ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านอารมณ์และการพักผ่อน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านโรคภัย และด้านการออกกำลังกาย เพื่อศึกษาตัวแปรต้น จำนวน 20 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบถูก-ผิด ให้เลือกตอบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 : แบบสอบถามพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านอารมณ์และการพักผ่อน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านโรคภัย และด้านการออกกำลังกาย แบ่งเป็นด้านละ 5 ข้อ รวมเป็น 25 คำถาม ลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนน โดยเรียงลำดับคะแนนตั้งแต่น้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด มีคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนนตามลำดับ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมครบถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญที่ตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แบบสอบถามความรู้ วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรคูเดออร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้ค่าเท่ากับ 0.824 แบบสอบถามพฤติกรรมในการดูแล

สุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็น
คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบาค (Conbrach's Alpha - Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.844

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการหลังจากได้รับการรับรองการยกเว้นพิจารณา
จริยธรรมโครงการวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร เนื่องจากงานวิจัยไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล หมายเลขรับรองการยกเว้น
พิจารณาจริยธรรมที่ 0128/ 60 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency)
ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาค่าความสัมพันธ์
โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi - Square) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
(Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในตำบล
หัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส
อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในความดูแล สถานภาพความเกี่ยวข้องกับ
กับเด็กก่อนวัยเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.9 อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.1
มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.9 มีสถานภาพสมรสคือ สมรส คิดเป็น
ร้อยละ 81.0 ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 38.1 จบการศึกษาในระดับ
ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในความดูแล 1 คน
คิดเป็นร้อยละ 82.9 มีความเกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียนเป็นพ่อ หรือแม่ คิดเป็น
ร้อยละ 50.5 และอาศัยอยู่บ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 97.1

2. การวิเคราะห์ความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน
ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านอารมณ์และการพักผ่อน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
ด้านโรคภัย และด้านการออกกำลังกาย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

ระดับความรู้ ในการส่งเสริมสุขภาพ เด็กก่อนวัยเรียน ของผู้ปกครอง	คะแนน	ความถี่	ร้อยละ
มากที่สุด	มากกว่าร้อยละ 80	69	65.7
มาก	ระหว่างร้อยละ 61-80	34	32.4
ปานกลาง	ระหว่างร้อยละ 41-60	2	1.9
น้อย	ระหว่างร้อยละ 21-40	0	0
น้อยที่สุด	น้อยกว่าร้อยละ 21	0	0
รวม		105	100
$\bar{X} = 17.26$ (86.29%) (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)		S.D. = 2.099	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบล หัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีความรู้ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.26 (S.D. = 2.099) ส่วนใหญ่มีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมาคือ อยู่ในระดับมาก จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 และผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความรู้ในระดับปานกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

3. การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ทั้ง 5 ด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ในแต่ละด้าน

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอาหาร	3.75	0.831	มาก

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอารมณ์และการพักผ่อน	3.33	0.856	ปานกลาง
3. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	4.14	0.886	มาก
4. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอโรคยา	3.67	0.844	มาก
5. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านการออกกำลังกาย	3.74	0.815	มาก
ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน	3.94	0.846	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = 0.846) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอาหาร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอารมณ์และการพักผ่อน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอโรคยา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75, 3.33, 4.14, 3.67 และ 3.74 ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $\chi^2 = 17.015$ และในส่วนของ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในความดูแล และสถานภาพความเกี่ยวข้องของเด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $\chi^2 = 28.007$ และ 106.186 ตามลำดับ โดยผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรส คือ โสด สมรส หม้าย หย่า และแยกกันอยู่ มีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในระดับมาก และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช อนุปริญญา/ปวส ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และอื่น ๆ มีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ อายุ รายได้ อาชีพ จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนในความดูแล สถานภาพความเกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน และลักษณะที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

6. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

ตัวแปร (n = 105)	พฤติกรรมของผู้ปกครองในการ ดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน (Y)	ความรู้ของผู้ปกครองในการ ส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน (X)
Y	1	.144
X		1

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่าความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความรู้ของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.29 โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 17.26 (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) ซึ่งคำถามที่ผู้ปกครองตอบถูกมากที่สุด คือ “การที่เด็กยิ้มแย้มแจ่มใสจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี” คิดเป็นร้อยละ 99.0 และคำถามที่ผู้ปกครองตอบผิดมากที่สุด คือ “เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 4 ปี จะได้รับวัคซีนโรคโปลิโอเป็นครั้งแรก” คิดเป็นร้อยละ 44.8

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอาหาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอารมณ์และการพักผ่อน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านออโรครยา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดมพร รักเถาว์ และจากรุวรรณ วงษ์เวช (2558, น. 52) ซึ่งพบว่า

ความรู้เรื่องทัศนสุขภาพของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการให้ความรู้สุขภาพช่องปากของเด็กที่ใกล้ชิด และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้ และในงานวิจัยของผู้วิจัยเองผู้ปกครองนั้นมีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาหาร ด้านอารมณ์และการพักผ่อน ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านโรคภัย และด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการมีความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนถือว่ามีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนให้มีสุขภาพที่ดี โดยความรู้ที่ส่งเสริมสุขภาพเด็กให้มีสุขภาพที่ดีอาจเกิดได้จากประสบการณ์ของผู้ปกครองเองที่ได้สัมผัส หรือประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่พบเห็น (Thorndike, 1934 อ้างถึงใน ทศนวรรณ รามณรงค์, 2557)

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนพบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอาหารอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอารมณ์และการพักผ่อนอยู่ในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านโรคภัยอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณ แสงแก้ว (2550, น. 86) ซึ่งพบว่า ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการดูแลเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ มีความตั้งใจที่จะรับความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้อง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนจะมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนมากขึ้นอยู่กับความรู้ ความคิด ค่านิยม และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดขึ้น จึงส่งผลให้ผู้ปกครองปรับตัวไปตามสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งองค์ประกอบด้านสังคม และวัฒนธรรมที่มีผลกับพฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วย ครอบครัว กลุ่มบุคคลในสังคม สถานภาพทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนา เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติตนของบุคคล (Good, 1973 อ้างถึงใน พิษณุ อภิสมจารโยธิน, 2549, น. 55)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ความรู้ของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

กับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กัน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สโรชา นันทพงศ์, นฤมล ศราชพันธ์ และอภิญญา หิรัญวงษ์ (2557, น. 235) ซึ่งพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดอาหารสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้มีพฤติกรรมการจัดอาหารที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนด้วย แต่ทว่าการที่ผู้ปกครองจะดูแลเด็กก่อนวัยเรียนให้มีสุขภาพที่ดีได้นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กและพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กควบคู่กันไปเสมอ เพราะในบางครั้งการที่ผู้ปกครองมีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กหรือมีพฤติกรรมที่ดีในการดูแลสุขภาพเด็กเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งก็สามารถทำให้เด็กมีสุขภาพที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาในข้อย่อย พบว่า “เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 4 ปี จะได้รับวัคซีนโรคโปลิโอเป็นครั้งแรก” มีจำนวนการตอบข้อคำถามถูกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.8 ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าใจเรื่องนี้อย่างถูกต้อง

2. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นนอกจากการมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอาหาร การมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านโรคภัย และการมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านการออกกำลังกายที่ดีแล้ว ยังควรต้องมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอารมณ์และการพักผ่อนให้ดีขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการดำเนินชีวิต วิถีชีวิต ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน และพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลหัวทุ่ง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในเชิงลึกอาจใช้วิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควบคู่ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 2 กลุ่ม เพื่อหาข้อแตกต่างหรือเหมือนกัน และวิเคราะห์ต้นแบบในการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวทุ่ง. (2559). *รายงานประชากรในตำบลหัวทุ่ง*. แพร่: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวทุ่ง.
- จันทิรา สิทธิโชค, และนวลศรี วิจารณ์. (2542). บทบาทของบิดามารดาในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 22(3), สืบค้นจาก http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=JHealthVol22No3_05
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์. (2554). *การเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเข้าเรียน*. สืบค้น 15 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.formumandme.com/article.php?a=1193>
- ทัศนวรรณ รามณรงค์. (2557). *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (ทฤษฎีของธอร์นไดค์)*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/555423>
- ชญญลักษณ์ ใจบาน. (2556). *อาหารและสารอาหาร*. สืบค้น 15 ตุลาคม 2559, จาก <https://thunyalak.wordpress.com/เนื้อหาบทเรียน/โรคขาดสารอาหาร/>
- ปณณัพัฒน์ จันทร์สว่าง. (2556). *สุขภาพและความปลอดภัยในเด็กปฐมวัย*. สืบค้น 14 ตุลาคม 2559, จาก <http://taamkru.com/th/สุขภาพและความปลอดภัยในเด็กปฐมวัย/>
- พิชญ์ อภิสม่าจารโยธิน. (2549). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองตามยุทธศาสตร์เมืองไทยแข็งแรงของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยในจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2559). *สารประชากรมหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้น 14 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/th/gazette.aspx>

- มานะ อมะมุล. (2552). *การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์*. สืบค้น 10 มกราคม 2560, จาก http://www.pathumrat.ptpk.ac.th/mana_Online/m3/unit1/T1_n1_m3.html#
- วสันต์ บุพศิริ. (2558). *วัยและการเปลี่ยนแปลง*. สืบค้น 5 กันยายน 2560, จาก <http://www.namsongkran.com/2015/05/blog-post.html>
- สโรชา นันทพงศ์, นฤมล ศราชพันธ์, และอภิญญา หิรัญวงษ์. (2557). ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและพฤติกรรมการจัดอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดชุมพร. *วารสารวิทยาศาสตร์สาขาสังคมศาสตร์*, 35(2), 235.
- อรุณ แสงแก้ว. (2550). *พฤติกรรมการดูแลเด็กเล็กของผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุดมพร รักเถาว์, และจารุวรรณ วงษ์เวช. (2558). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้ปกครองต่อการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 2(1), 52.